

ח :

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

עין משפט
נר מצוה

בג א מיי פיד מילת
אלל הלכה ו טושיע
יודי סר שפט ספיק ה :
בד ב מיי פריג סס
הלכה א סג עין
דקנן ז :
בה ג מיי שם הל"ה סג
ספ :
בד ד מיי פיד סס הל"ה
סג סס טושיע יודי
סר שפט ספיק ה :
סר שפט ספיק ה :

תורה אור השלם

- ו' ורא' וינאן טבעט בני ונתינה
- דברים לבי טי
על בן על בחורו לא
ישמת אריו ואת חתויו
ואת אלמנתו לא ירחם
כי בלו ותרומע וכל פה
דבר נבלה בכל זאת לא
שב אפו ועוד ירו ונודה
ל' ולי' ויצאת הוהיר
ל' שריר מעט כסות
היו לעמיה דטינה
שעיה א ט
שמש דבר ה' קניי
סר האינו עמיה
אלונו עם עמיה
ישיע א *
- כי ידעתי למען אשר
ירצה את בני ואת ביתו
אשריו ושמרו דרך ה'
לעשות צדקה ומשפט
למען הדין ה' על
אברהם את אשר דבר
עליו בראשית י"ז ט

כי תניא הוהיה כברכת המזון פי' בקונטרס להטריך עם ז' לוימן שהרי הוא חיוב בכל המזות ואין נראה לר"י דל"כ לא אחל לאשמועינן אלל דחייב במזות והוה ליה למימר בהד"א דחייב במזות ועוד דל"כ מאי פריך ליה מנכרת אללס בעשרה ואין

כי תניא הוהיה "בברכת המזון כי קאמר רבי יוחנן יבשורה ואלא הא (ב) דאמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן (ג) ממכרים ברכת חתנים בעשרה וחתנים מן המניין וברכת אבלים בעשרה ואין אבלים מן המניין ברכה בשורה מי איכא אלא כי קאמר רבי יוחנן ברחבה ואלא הא דאמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן מברכין ברכת חתנים בעשרה כל שבעה וחתנים מן המניין וברכת אבלים בעשרה כל שבעה ואין אבלים מן המניין ברכת רחבה כל שבעה מי איכא משכחת לה בפנים הרשות כי הא דרב חייה בר אבא מקרי בניה דריש לקיש הוה ואמרי לה מתני בריה דריש לקיש הוה שכיב ליה ינוקא יומא קמא לא אול לגביה למחר דבריה ליהודה בר נחמני מתורגמניה אמר ליה קום אימא מלתא כל קביל ינוקא פתח ואמר יירא ה' וינאץ מעטס בניו ובנותיו דור שאבות מנאצים להקב"ה כועס על בניהם ועל בנותיהם ומתים כשהם קטנים ואיכא דאמרי בחור הוה והכי קאמר ליה יעל בן על בחוריו לא ישמח ה' ואת יתומיו ואת אלמנותיו לא ירחם כי כולו חנף ומרע וכל פה דובר נבלה בכל זאת לא שבו אפו ועוד ידו נטויה (ב) מאי ועוד ידו נטויה אמר רב הונן בר רב הכל יודעין כלה למה נכנסה לחופה אלא (ב) כל המנבל פיו ומוציא דבר נבלה מפיו אפילו נחתם לו גור דינו של שבעים שנה לטובה נהפך עליו לרעה אתא לנחומי צעורי קמצער ליה הכי קאמר ליה חשיב את לאתפוסי אודיא אמר ליה קום אימא מלתא כנגד שבחו של הקב"ה פתח ואמר האל הגדול ברוב גדלו אדיר והוק ברוב נוראות מוחיה מתים במאמרו עושה גדולות עד אין חקר ונפלאות עד אין מספר בא"י מוחיה המתים א"ל קום אימא מלתא כנגד אבלים פתח ואמר אחינו המיוגעים המדוכאים באבל הזה תנו לבבכם לחקור את זאת ואת היא עומדת לעד נתיב הוא מששת ימי בראשית רבים שתו רבים ישתו כמשתה ראשונים כך משתה אחרונים אחינו בעל נחמות ינחם אתכם ברוך מנחם אבלים אמר אבוי רבים שתו לימא רבים ישתו לא לימא משתה ראשונים לימא משתה אחרונים לא לימא דא"ש בן לקיש וכן תנא משמיה דר' יוסי (ג) לעולם אל יפתח אדם פיו לשמן אמר רב יוסף מאי קרא יכסודם היינו לעמורה דמינו מאי אהדר ליה (ד) לשמען דבר ה' קציני סדום וגו' א"ל קום אימא מלתא כנגד אבלים פתח ואמר אחינו גומלי חסדים בני גומלי חסדים המחזיקים בבריתו של אברהם אבינו (ה) (שנאמר כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו וגו') אחינו בעל הגמול ישלם לכם גמולכם ברוך אתה משלם הגמול א"ל קום אימא מלתא כנגד כל ישראל פתח ואמר רבון העולמים פדה והצל מלמ הושע עמך ישראל מן הדבר ומן החרב ומן הבזיה ומן השדפון ומן הירקון ומכל מיני פורעניות המתרגשות ובאות לעולם מרם נקרא ואתה הענה ברוך אתה עוצר הנגפה אמר עולא ואמרי לה במתניתא תנא (ז) עשרה כוסות הקנו חכמים בבית האבל שלשה קודם אכילה כדי לפתוח את בני מעיו שלשה בתוך אכילה כדי לשרות אכילה שבמעיו וארבעה לאחר אכילה (ח) אחד כנגד הון ואחד כנגד ברכת הארץ ואחד כנגד בונה ירושלים ואחד כנגד הטוב והמטיב הוסיפו עליהם ארבעה אחד כנגד חוני העזיר ואחד כנגד פרנסי העיר ואחד כנגד בית המקדש ואחד כנגד רבן גמליאל התחילו היו שותין ומשתכרין החזירו הדבר ליושנה מאי רבן גמליאל דתניא (י) בראשונה היתה הוצאת המת קשה לקרוביו יותר ממיתתו עד שהיו מניחים אותו ובורחין עד שבא רבן גמליאל ונהג קלות בעצמו והוציאוהו בכלי פשתן ונהגו יבל העם אחריו להוציאו בכלי פשתן אמר רב פפא והאידינא נהוג עלמא אפילו (יא) בצרדא בר זוזא אמר רבי אלעזר האומר

בברכת המזון. להטריך לג' לזמן עליו שהרי הוא חיוב בכל המזות בשורה. כשהיו מחזרין מן הקנר היו עושין שורה סביב האבל לנחמו ומשיצין אותו (ו) וכן עומדים סביב ואמרי' בטנהדין (ז) דף י"ט. אין שורה פחות מ': ברחבה. כשמכרין את האבל סעודה לראשונה משל אחרים כדאמרינן במועד קטן (דף י"ד) היו מכרין אותו ברחבה ומכרין שם ברכת אללס כדמפרש לקמיה ברוך מנחם אבלים: אמר ליה. למתורגמניה: כל קביל ינוקא. לנגד המאורע דכרים יחומים על מיתת הילד: וירא ה'. מה עשו אבות: וינאץ מעטס. שהעסיקוהו וגרמו לו לפקוד על בניהם ובנותיהם: ואיס דאמרי. לא מיתוק היה המת אלל חבור היה וכן קרא אמר על בחוריו וגו': שן ע' טה. ועוד דריש כמו ועל עולמו של אדם (ב) נטויה נהפכת מעוב לרע: אמר לנחומי צעורי מלעך ליה. בתמיה. מוכיחו על פניו ששכיל עונו מת בנו: חשיב אם לאתפוסי אודיא. חשונ אמה למעלה לתוספך ואת בניך בעון הדור דק"ל (ג) זומן שלדיקס דדור לדיקוס נתפסק על הדור שנלמד וממקדשי תחלו (יחזקאל ט): האל הגדול ברוב גדלו. בברוך פתח זה ברוך אמה ה' אלהינו מלך העולם האל הגדול וי': אחינו המיוגעים כו'. ברכה הסמוכה להכרתה היא וכן סדורות על הסדר: באבל הוה לנו לכבדס לחקור זאס זאס עומדת פדה. שכלל מתים ולא מבכו יומרס מדאי: משסה ראשונים לימא. משסה ראשונים הוה: ככריוס של אכרהס. שגמל סרדים דכתיב (בראשית כב) וישע אשל ר"ת אכילה סתיה (ויהי): עשרה כוסות. להרבות לו בשמיה דכתיב ומשל (ב) מנו שזר לאודד ויין למרי נפש: קודס אכילה. שהיו רגילין להשתך פרפרלות לפני סעודה כגון כיסנין וסוסנין ואיסקריטין וכלאותס פרפרלות משקין לאלל ג' כוסות: אחד כנגד הון. על כל ברכה שומה הכוס ומחזין לו אחר: כנגד חוני העזיר. מקנו להס ברכה עליו לפי שהיו שמיז העיר להשתקס בתמים ובשאר רכמי ליובור: פרנסי העיר. שהיו עשירים מנבזים ממוס לקצרת עניים: כנגד כהן. מקנו עליו ברכת יחומים שינחמנו המקוס כניינו מאללנו שאנו ממאללס עליו כעל מת: כנגד ר"ג. לקמן מפרש: ליושנה. עשרה כוסות: הולאס הסת. שהיו קוצרס אומר כללס יקריס כגון שילאן וסרקוט: בלרדא בר זוזא. כגד קננוס שאינו שוה אלל דינר: האומר

מסורת הש"ס

(א) מנילה כגו.
(ב) [מספחה מנילה פי"ג].
(ג) שבת דף ג' (ד) כרסות י"ג ט' ע"ג. ט' ס"א
(ד) א"ע (ו) שמות פ"ד י"ד וספחה ק"א. (ז) מ"ק ס': [מספחה כהה פי"ט].
(ח) [ג' הערך לרעל וי"ן בית גא. דלוחס דרימח ופרש"י כגרי קנטס אלל כשאלמות לוחס בלרד וספחה לפיטו]. (ט) כ"ה טוסף: על הארץ. (י) כ"ה טוסף: שן ע' טה דמי ימי שומיני כהס שעניס טה. (יא) שמת בלרד. (ל) וישיע רש"י טוטה י. ד"ה פינאק.

גליון הש"ס

כ"ה בל המנבל פיו. עין ע"ז יודי דפי קד:

הגהות הגר"א

[א] כ"ה [ואחד כנגד הון טו' עז הטוב והמטיב חת"ת ויאספר דהס כנגד ד' כרסות האמורים שמשל ספת וחמר טו' ואלו על כל כוס אומר כרסות א']:

מבקר רש"י

הכל יודעין כלה למה נכנסה לחופה. ולא הולך אדם למרס למה נמקה והמנבל פיו כק אפילו כ"ה [שנחן כ"ה].